

2014

Νίκος Σγουρινάκης
Λογιστής - Φοροτεχνικός Α΄

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ & ΕΡΓΑΤΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

- Υποχρεώσεις από τη φορολογική και εργατική νομοθεσία
  - Φορολογικές επισημάνσεις
    - Παρακρατήσεις φόρων
  - Παρακράτηση φόρου από Μισθωτή Εργασία και ΕΕΑ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Φορολογικές & Εργατικές Υποχρεώσεις 2014
Νίκος Σγουρινάκης

ISBN 978-960-562-243-5

Σύμφωνα με το Ν. 2121/93 για την Πνευματική Ιδιοκτησία απαγορεύεται η αναδημοσίευση και γενικά η αναπαραγωγή του παρόντος έργου, η αποθήκευσή του σε βάση δεδομένων, η αναμετάδοσή του σε ηλεκτρονική ή οποιαδήποτε άλλη μορφή και η φωτοανατύπωσή του με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς γραπτή άδεια του εκδότη.

ΔΗΛΩΣΗ ΕΚΔΟΤΙΚΟΥ ΟΙΚΟΥ

Το περιεχόμενο του παρόντος έργου έχει τύχει επιμελούς και αναλυτικής επιστημονικής επεξεργασίας. Ο εκδοτικός οίκος και οι συντάκτες δεν παρέχουν διά του παρόντος νομικές συμβουλές ή παρεμφερείς συμβουλευτικές υπηρεσίες, ουδεμία δε ευθύνη φέρουν για τυχόν ζημιά τρίτου λόγω ενέργειας ή παράλειψης που βασίστηκε εν όλω ή εν μέρει στο περιεχόμενο του παρόντος έργου.

Art Director: Θεόδωρος Μαστρογιάννης
Υπεύθυνος Παραγωγής: Ανδρέας Μενούνος
Φωτοστοιχειοθεσία: Αγγελική Μαυρογιάννη
Παραγωγή: NB Production AM210314M23

Μαυρομιάλη 23, 106 80 Αθήνα
Τηλ.: 210 3678 800 • Fax: 210 3678 819
<http://www.nb.org> • e-mail: info@nb.org

Αθήνα: Μαυρομιάλη 2, 106 79 • Τηλ.: 210 3607 521
Πειραιάς: Φίλωνος 107-109, 185 36 • Τηλ.: 210 4184 212
Πάτρα: Κανάρη 28-30, 262 22 • Τηλ.: 2610 361 600
Θεσ/νίκη: Φράγκων 1, 546 26 • Τηλ.: 2310 532 134

member of Europe's 500
dynamic entrepreneurs

Committed to excellence

Νίκος Σγουρινάκης
Λογιστής - Φοροτεχνικός Α΄

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ & ΕΡΓΑΤΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

- Υποχρεώσεις από τη φορολογική και εργατική νομοθεσία
  - Φορολογικές επισημάνσεις
    - Παρακρατήσεις φόρων
  - Παρακράτηση Φόρου από Μισθωτή Εργασία και ΕΕΑ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Tax & Labour related obligations of 2014
Nikos Sgourinakis

ISBN 978-960-562-243-5

COPYRIGHT

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, without the prior permission of NOMIKI BIBLIOTHIKI S.A., or as expressly permitted by law or under the terms agreed with the appropriate reprographic rights organisation. Enquiries concerning reproduction which may not be covered by the above should be addressed to NOMIKI BIBLIOTHIKI S.A. at the address below.

DISCLAIMER

The content of this work is intended for information purposes only and should not be treated as legal advice. The publication is necessarily of a general nature; NOMIKI BIBLIOTHIKI S.A. makes no claim as to the comprehensiveness or accuracy of the information provided; Information is not offered for the purpose of providing individualized legal advice. Professional advice should therefore be sought before any action is undertaken based on this publication. Use of this work does not create an attorney-client or any other relationship between the user and NOMIKI BIBLIOTHIKI S.A. or the legal professionals contributing to this publication.

OIKONOMIKH BIBLIOTHIKI S.A.

23, Mavromichali Str., 106 80 Athens Greece
Tel.: +30 210 3678 800 • Fax: +30 210 3678 819
<http://www.nb.org> • e-mail: info@nb.org

© 2014, NOMIKI BIBLIOTHIKI S.A.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Οι νέες νομοθετικές ρυθμίσεις, από 1.1.2014, σε όλα τα φορολογικά αντικείμενα, δημιουργούν την ανάγκη προγραμματισμού και σχεδιασμού των υποχρεώσεων που απορρέουν από τη σύννομη εφαρμογή τους, κατά τη διάρκεια της διαχειριστικής χρήσης.

Η εκπλήρωση των φορολογικών υποχρεώσεων, αλλά και των υποχρεώσεων που προκύπτουν από την Εργατική Νομοθεσία, καθώς και η διεκπεραίωσή τους χωρίς καθυστερήσεις και τυχόν αρνητικές επιπτώσεις, συνιστούν σε καθημερινή βάση, πρωταρχικό μέλημα και αγωνία για τους υπεύθυνους των λογιστηρίων λογιστές φοροτεχνικούς, καθώς και για κάθε επαγγελματία δικηγόρο, οικονομικό σύμβουλο, ορκωτό ελεγκτή, ή υπεύθυνο εργοδότη κ.λπ.

Ωστόσο, πρέπει να υπογραμμίσουμε ότι κατά την τρέχουσα διαχειριστική χρήση 2014, ένα σημαντικό μέρος των φορολογικών υποχρεώσεων ως προς το εισόδημα κυρίως, προκύπτει από τις διατάξεις του «παλαιού» ΚΦΕ, δηλαδή του Ν 2238/1994, ενώ σε ό,τι αφορά τα τηρούμενα βιβλία, στοιχεία και καταστάσεις ισχύουν οι διατάξεις του ΚΦΑΣ, όπως αυτός διαμορφώθηκε με τις αλλαγές που επέφερε ο Ν 4223/2013.

Περαιτέρω, από 1.1.2014 τίθενται σε εφαρμογή οι διατάξεις του «νέου» ΚΦΕ (Ν 4172/2013), ως προς την απόδοση των παρακρατούμενων φόρων, αλλά και σε ό,τι αφορά τις λοιπές

υποχρεώσεις, σε επίπεδο υποβολής φορολογικών δηλώσεων και άλλων στοιχείων.

Σχετικά με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τον ΦΠΑ, εφαρμογή έχουν οι διατάξεις του κωδικοποιημένου νόμου 2859/2000, στις οποίες περιέχονται και σχετικά θέματα που αναφέρονται στο Μητρώο.

Υποχρεώσεις από λοιπές νομοθεσίες, όπως είναι για παράδειγμα, τα τέλη χαρτοσήμου, τέλη παρεπιδημούντων, αγγελιόσημο κ.λπ. επισημαίνονται σε ιδιαίτερο τμήμα του παρόντος έργου.

Τέλος, κρίσιμο θέμα είναι και οι υποχρεώσεις που σχετίζονται με την εργατική νομοθεσία και την εκπλήρωση των ασφαλιστικών διαδικασιών που σχετίζονται με προθεσμίες καταβολής εισφορών, αλλά και με άλλες ημερολογιακές ενημερώσεις των φορέων ασφάλισης.

Συνεπώς, το εγχειρίδιο αυτό, θέτει ως στόχο την υπενθύμιση των προθεσμιών και των λοιπών ημερολογιακών απαιτήσεων της καθημερινής πρακτικής που έχουν άμεση αναφορά, στο πλαίσιο της ομαλής λειτουργίας των υπόχρεων απεικόνισης συναλλαγών και φορολογούμενων, φυσικών ή νομικών προσώπων, ώστε να αποφεύγονται οι αποκλίσεις και η επιβολή ποινών, λόγω τυχόν καθυστέρησης ολοκλήρωσης των προβλεπομένων από την Νομοθεσία.

Σε κάθε περίπτωση, οφείλουμε να επισημάνουμε την δυσκολία που υφίσταται, ως προς τη σύννομη εκπλήρωση φορολογικών και λοιπών υποχρεώσεων, εξαιτίας της ύπαρξης πλήθους ασαφειών και ελλείψεων, κύριο χαρακτηριστικό του νέου φορο-

*λογικού περιβάλλοντος, ελπίζοντας, ωστόσο, στη σχετική εξο-
μάλυνσή του, κατά το επόμενο χρονικό διάστημα.*

*Με την προσδοκία ότι οι νέες φορολογικές διατάξεις, μετά την
αναμενόμενη αποσαφήνιση και αναγκαία προσαρμογή, θα
διακριθούν για τη σταθερότητα και τη συνέχειά τους, επιχει-
ρούμε την έκδοση αυτή και παρακολουθούμε τις εξελίξεις...*

*Εκφράζουμε τις ευχαριστίες μας προς όλους τους συντελεστές
ολοκλήρωσης του παρόντος έργου.*

Νίκος Σγουρινάκης
Αθήνα, Μάρτιος 2014

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος _____ V

Πίνακας φορολογικών και λοιπών υποχρεώσεων _____ 1

I. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

ΠΟΥ ΑΠΟΡΡΕΟΥΝ ΑΠΟ ΤΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ

1. Υποβολή δήλωσης φορολογίας εισοδήματος νομικών προσώπων και οντοτήτων του άρθρου 2 περ. γ' και περ. δ' Ν 4172/2013 _____ 7
2. Φορολόγηση υπεραξίας που προκύπτει από μεταβίβαση ολόκληρης επιχείρησης, μετοχών, μερίδων σε προσωπικές εταιρείες (ΟΕ, ΕΕ κ.λπ.), κρατικά ή εταιρικά ομόλογα και χρηματοοικονομικά προϊόντα _____ 7
3. Φορολογική αντιμετώπιση αφορολόγητων αποθεματικών _____ 8
4. Αποζημίωση Ν 2112/1920 λόγω απόλυσης μισθωτών ή για κάθε εφάπαξ αποζημίωση που παρέχεται λόγω διακοπής της σχέσης σύνδεσης με τον φορέα _____ 9
5. Υπεραπόδοση επενδύσεων των μαθηματικών αποθεματικών _____ 10
6. Παρακράτηση φόρου στα μερίσματα που διανέμουν αλλοδαπές εταιρείες σε φυσικά πρόσωπα κατοίκους Ελλάδας _____ 11
7. Παρακράτηση φόρου επί των μερισμάτων, προμερισμάτων που διανέμουν οι ημεδαπές εταιρείες και νομικά πρόσωπα κάθε μορφής (ΑΕ, ΕΠΕ, ΙΚΕ, ΟΕ κ.λπ.) _____ 11

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ & ΕΡΓΑΤΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

---

8. Φόρος Ασφαλιστρων _____	12
9. Εργολήπτες τεχνικών έργων, ενοικιαστές δημοσίων, δημοτικών ή λιμενικών προσόδων _____	13
10. Προμήθειες αγαθών και υπηρεσιών από Δημόσιες Υπηρεσίες, ΝΠΙΔ, Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Οργανισμούς και Κοινωφελή Ιδρύματα _____	14
11. Αμοιβές για τεχνικές υπηρεσίες, αμοιβές διοίκησης, αμοιβές για συμβουλευτικές υπηρεσίες και άλλες αμοιβές για παρόμοιες υπηρεσίες ανεξαρτήτως εάν έχουν παρασχεθεί στην Ελλάδα, όταν ο λήπτης της αμοιβής είναι φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα που δεν έχει φορολογική κατοικία στην Ελλάδα και δεν διατηρεί μόνιμη εγκατάσταση στην χώρα μας _____	15
12. Εισοδήματα από τόκους κάθε είδους _____	16
13. Παρακράτηση φόρου στα εισοδήματα φυσικών προσώπων που αποκτούν αμοιβές διοίκησης με συντελεστή 20% _____	17
14. Παρακράτηση φόρου στις αμοιβές για την χρήση ή τη μεταβίβαση δικαιωμάτων (royalties) με συντελεστή 20% _____	18
15. Αμοιβές από μισθωτή εργασία _____	19
16. Απόδοση του φόρου από μισθωτή εργασία και της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης _____	20
17. Παρακράτηση φόρου με συντελεστή 20% στις αμοιβές που καταβάλλονται για τεχνικές συμβουλευτικές και παρόμοιες υπηρεσίες _____	20

Περιεχόμενα

---

18. Οριστική δήλωση παρακρατούμενων φόρων: α) μισθωτών υπηρεσιών (έντυπο Ε7), β) ελευθέρων επαγγελματιών και γ) εμπορικών επιχειρήσεων _____	21
19. Ασφάλισμα που καταβάλλεται στο πλαίσιο ομαδικών ασφαλιστηρίων συνταξιοδοτικών συμβολαίων _____	21
20. Νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες που έχουν τεθεί υπό εκκαθάριση _____	22
21. Παράταση εκκαθάρισης _____	22
22. Νομικά πρόσωπα που διαλύονται _____	23
23. Υποβολή δήλωσης φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων και καταβολή φόρου _____	23
24. Υποβολή Εντύπων Ε2 και Ε3 _____	24

II. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

ΠΟΥ ΑΠΟΡΡΕΟΥΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΦΠΑ

1. Περιοδικές Δηλώσεις ΦΠΑ με μηδενικό ή πιστωτικό υπόλοιπο _____	25
2. Κατά την οριστική παύση εργασιών _____	25
3. Υποβολή χρεωστικής περιοδικής δήλωσης ΦΠΑ του προηγούμενου μήνα για τις επιχειρήσεις που τηρούν διπλογραφικά βιβλία ή/και για επιχειρήσεις που τηρούν απλογραφικά βιβλία του προηγούμενου ημερολογιακού τριμήνου και απόδοση του αναλογούντος φόρου _____	26
4. Υποβολή στατιστικής δήλωσης (INTRASTAT) _____	27
5. Υποβολή Ανακεφαλαιωτικού Πίνακα Ενδοκοινοτικών Αποκτήσεων και Παραδόσεων αγαθών, καθώς και λήψεων ή παροχών υπηρεσιών _____	28
6. Εκκαθαριστική δήλωση ΦΠΑ _____	28

III. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

1. Ποσοτική καταγραφή των αποθεμάτων	29
2. Νομικά πρόσωπα σε εκκαθάριση	29
3. Υποβολή ετήσιων συγκεντρωτικών καταστάσεων πελατών - προμηθευτών (για το 2013)	30
4. Υποβολή κατάστασης για διασταύρωση πληροφοριών	31
5. Ηλεκτρονικός Φάκελος Ελέγχου	32
6. Υποβολή ημερολογίου διαφημίσεων	33
7. Δήλωση διακοπής εργασιών σε προγενέστερη ημερομηνία έως 31.3.2014	33

IV. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

A. Προς ΙΚΑ-ΕΤΑΜ

1. Ασφαλιστικές Εισφορές (ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, Επικουρικών Ταμείων και λοιπών Κύριων Ταμείων)	35
2. Καταληκτική ημερομηνία υποβολής μηνιαίας ΑΠΔ οικοδομοτεχνικών έργων, μέσω Διαδικτύου	35
3. Υποβολή ΑΠΔ κοινών επιχειρήσεων	35
4. Απογραφή στο Μητρώο Εργοδοτών άμεσα, με την έναρξη απασχόλησης προσωπικού	36
5. Ειδικό Βιβλίο καταχώρισης αμέσως μετά την πρόσληψη και πριν την ανάληψη εργασίας	36
6. Δήλωση μεταβολής στοιχείων εργοδότη	37
7. Βεβαίωση εργοδότη άμεσα, μετά από αίτηση του εργαζόμενου μισθωτού	38

B. Προς Επιθεώρηση Εργασίας

8. Ηλεκτρονική υποβολή Πίνακα Προσωπικού στο ΣΕΠΕ _____ 39
9. Βιβλίο αδειών Ν 3846/2010 _____ 39
10. Κατάθεση σύμβασης μερικής απασχόλησης
στην Επιθεώρηση Εργασίας _____ 40
11. Ηλεκτρονική υποβολή εντύπου Ε8 (γνωστοποίηση
πραγματοποιηθείσας υπερωριακής απασχόλησης) _____ 40
12. Ειδικό βιβλίο τροποποίησης ωραρίου εργασίας
και υπερωριών _____ 41

Γ. Προς ΟΑΕΔ

13. Πρόσληψη προσωπικού _____ 42
14. Οικειοθελής αποχώρηση προσωπικού _____ 42
15. Καταγγελία της σύμβασης εργασίας από τον εργοδότη
(απόλυση εργαζομένων) _____ 42

Δ. Ηλεκτρονική υποβολή εντύπων ΣΕΠΕ & ΟΑΕΔ στο πληροφοριακό σύστημα του Υπουργείου Εργασίας

16. Ηλεκτρονική υποβολή εντύπων - ΟΑΕΔ και ΣΕΠΕ _____ 43

V. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

ΑΠΟ ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ - ΜΗΤΡΩΟ

1. Πολυώροφες Οικοδομές - Εργολαβίες _____ 45
2. Συντάκτες μελετών τεχνικών έργων _____ 45
3. Υποβολή στοιχείων μισθώσεων _____ 45
4. Αποζημιώσεις και αμοιβές βάσει δικαστικής απόφασης,
συμβιβασμού κ.λπ. _____ 46

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ & ΕΡΓΑΤΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

---

5. Τέλος Διαφήμισης	47
6. Τέλη συνδρομητών κινητής τηλεφωνίας και τέλος καρτοκινητής τηλεφωνίας	47
7. Ειδικός φόρος κινηματογράφων	48
8. Τριμηνιαία κατάσταση συμφωνητικών	48
9. Απόδοση εισφοράς στα εισιτήρια δημοσίων θεαμάτων	48
10. Τηλεοπτικά Δικαιώματα Αθλητικών Σωματείων	49
11. Οργανισμοί, Οργανώσεις, Ιδρύματα, Σωματεία, Σύλλογοι κ.λπ. που πραγματοποιούν χορούς, συγκεντρώσεις	49
12. Μέσα σε 5 ημέρες από την πραγματοποίηση της εκδήλωσης	49
13. Τέλος επί ακαθαρίστων εσόδων κέντρων διασκέδασης, εστιατορίων κ.λπ.	50
14. Τέλος παρεπιδημούντων επί ακαθαρίστων εσόδων ενοικιαζομένων δωματίων, camping's κ.λπ.	50
15. Τέλος παρεπιδημούντων επί ακαθαρίστων εσόδων ξενοδοχειακών επιχειρήσεων	50
16. Χρηματιστηριακές Συναλλαγές	51
17. Χαρτόσημο Δανείων	51
18. Τέλος χαρτοσήμου επί ασφαλίσεων	51
19. Καταβολή χαρτοσήμου τόκων υπερημερίας αποζημιώσεων και λοιπών περιπτώσεων	52
20. Αγγελιόσημο στις ραδιοφωνικές διαφημίσεις, τηλεοπτικές και έντυπες διαφημίσεις	53
21. Δήλωση μεταβολής - μετάταξης	53

VI. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ

A. Εισόδημα

1. Αντικείμενο του φόρου εισοδήματος (N 2238/1994)_____	55
2. Πεδίο εφαρμογής του ΚΦΕ N 4172/2013_____	55
3. Υποκείμενο του φόρου (N 2238/1994)_____	55
4. Πώς ορίζεται το υποκείμενο του φόρου με τον νέο ΚΦΕ (N 4172/2013) _____	56
5. Οικονομικό έτος (N 2238/1994)_____	56
6. Φορολογικό έτος (N 4172/2013)_____	56
7. Ορισμοί σύμφωνα με τον νέο ΚΦΕ_____	57
8. Φορολογική κατοικία φυσικού προσώπου _____	58
9. Φορολογική κατοικία νομικού προσώπου_____	59
10. Εισόδημα που προκύπτει στην ημεδαπή_____	59
11. Εισόδημα που προκύπτει στην αλλοδαπή _____	61
12. Μόνιμη εγκατάσταση _____	61
13. Εργοτάξιο_____	61
14. Τι δεν θεωρείται μόνιμη εγκατάσταση _____	62
15. Κατηγορίες ακαθάριστων εισοδημάτων _____	63
16. Χρόνος κτήσης του εισοδήματος _____	63
17. Κατάργηση υπερδωδεκάμηνης χρήσης_____	63
18. Εισοδήματα από την εκμίσθωση ακινήτων και από τόκους δανείων _____	64
19. Υπόχρεοι σε υποβολή δήλωσης (Έντυπο Ε1) _____	64
20. Χρόνος υποβολής της δήλωσης _____	65

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ & ΕΡΓΑΤΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

---

21. Υποχρέωση υποβολής δήλωσης μετά από έγγραφη πρόσκληση_____	65
22. Κάτοικοι εξωτερικού _____	65
23. Υποβολή δήλωσης από τους συζύγους_____	66
24. Άλλες περιπτώσεις υπόχρεων σε υποβολή δήλωσης_____	66
25. Διατάξεις του Ν 4172/2013 (ισχύουν από 1.1.2014)_____	67
26. Πότε δεν θεωρούνται εξαρτώμενα μέλη _____	67
27. Υποβολή δήλωσης από το ανήλικο τέκνο _____	67
 <i>I. Εισόδημα από μισθωτή εργασία και συντάξεις</i>	
<i>(άρθρα 12 έως 20)</i> _____	68
28. Παροχές σε είδος_____	69
29. Απαλλαγές εισοδήματος από μισθωτή εργασία και συντάξεις _____	71
30. Εισόδημα από μισθωτή εργασία και συντάξεις που απαλλάσσεται από το φόρο_____	72
31. Φορολογικός συντελεστής_____	73
32. Συντελεστής φορολογίας για τους αξιωματικούς του Εμπορικού Ναυτικού (δεν εφαρμόζεται η παραπάνω κλίμακα) _____	74
33. Συντελεστής φορολογίας για το κατώτερο πλήρωμα του Εμπορικού Ναυτικού (δεν εφαρμόζεται η παραπάνω κλίμακα) _____	74
34. Πώς φορολογείται η αποζημίωση λόγω διακοπής της εργασιακής σχέσης _____	74
35. Πώς φορολογείται το ασφάλισμα, στο πλαίσιο ομαδικών συμβολαίων_____	75

Περιεχόμενα

---

36. Προσαύξηση των ανωτέρω συντελεστών	75
37. Μείωση φόρου εισοδήματος από μισθωτή εργασία	76
38. Πρόσθετη μείωση φόρου για εξαρτώμενα μέλη	76
39. Μειώσεις φόρου για ιατρικές δαπάνες	77
40. Μειώσεις φόρου για δωρεές	77
41. Αποδείξεις δαπανών και υπηρεσιών	77
42. Φορολογούμενοι που δεν έχουν τη φορολογική τους κατοικία στην Ελλάδα	78
<i>II. Κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα (άρθρα 21 έως 29)</i>	78
43. Χρονικός προσδιορισμός του κέρδους από επιχειρηματική δραστηριότητα	79
44. Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα	79
45. Εκπιπόμενες επιχειρηματικές δαπάνες	79
46. Μη εκπιπόμενες επιχειρηματικές δαπάνες	80
47. Φορολογικές αποσβέσεις	82
48. Τι σημαίνει για τον ΚΦΕ ο όρος «χρηματοοικονομική μίσθωση»	82
49. Ποια περιουσιακά στοιχεία δεν υπόκεινται σε φορολογική απόσβεση	83
50. Ποια αξία υπόκειται σε φορολογική απόσβεση	83
51. Υποχρεωτικότητα της διενέργειας φορολογικών αποσβέσεων	84
52. Έναρξη διενέργειας των φορολογικών αποσβέσεων	84
53. Πότε διενεργείται φορολογική απόσβεση 100%	84

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ & ΕΡΓΑΤΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

---

54. Διενέργεια φορολογικών αποσβέσεων από νέες επιχειρήσεις _____	84
55. Πίνακας συντελεστών φορολογικών αποσβέσεων _____	85
56. Αποτίμηση αποθεμάτων και ημικατεργασμένων προϊόντων _____	86
57. Προβλέψεις επισφαλών απαιτήσεων _____	87
58. Ανάκτηση της πρόβλεψης _____	88
59. Διαγραφή απαίτησης _____	88
60. Προβλέψεις επισφαλών απαιτήσεων από τράπεζες _____	88
61. Προβλέψεις επισφαλών απαιτήσεων από εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης _____	89
62. Προβλέψεις επισφαλών απαιτήσεων από εταιρείες πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων _____	89
63. Προβλέψεις επισφαλών απαιτήσεων μέχρι το 2013 _____	89
64. Μεταφορά ζημιών _____	90
65. Μέθοδος προσδιορισμού εσόδων _____	90
66. Φορολογικός συντελεστής _____	91
67. Μείωση συντελεστή _____	91
68. Εισόδημα από αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα _____	91
<i>III. Εισόδημα από κεφάλαιο (άρθρα 35 έως 40) _____</i>	<i>92</i>
69. Μερίσματα _____	92
70. Εξάντληση φορολογικής υποχρέωσης μόνο για φυσικά πρόσωπα _____	92
71. Τόκοι _____	93
72. Απαλλαγή από τον φόρο που επιβάλλεται στο εισόδημα από τόκους _____	93

Περιεχόμενα

---

73. Εξάντληση φορολογικής υποχρέωσης μόνο για φυσικά πρόσωπα _____	93
74. Δικαιώματα (royalties)_____	94
75. Εξάντληση φορολογικής υποχρέωσης μόνο για φυσικά πρόσωπα _____	95
76. Φορολόγηση του εισοδήματος από κεφάλαιο _____	95
77. Εισόδημα από ακίνητη περιουσία_____	95
78. Εισόδημα από ιδιοχρησιμοποίηση ή δωρεάν παραχώρηση _____	96
79. Απαλλαγή για ανιόντες ή κατιόντες _____	96
80. Δαπάνες που εκπίπτουν στο εισόδημα από ακίνητη περιουσία_____	97
81. Φορολόγηση του εισοδήματος από ακίνητη περιουσία (φυσικά πρόσωπα) - Φορολογικό έτος 2014 _____	98
<i>IV. Εισόδημα από υπεραξία μεταβίβασης κεφαλαίου (άρθρα 41 έως 43) _____</i>	<i>98</i>
82. Γενικά - Ορισμοί _____	98
83. Υπεραξία από την μεταβίβαση ακίνητης περιουσίας_____	100
84. Μεταβίβαση τίτλων _____	104
85. Φορολόγηση του εισοδήματος από υπεραξία μεταβίβασης κεφαλαίου_____	107
B. Παρακρατήσεις φόρου (άρθρα 59 έως 64 Ν 4172/2013)	
86. Φορολόγηση στην πηγή _____	111
87. Ευθύνη παρακράτησης φόρου και απόδοσης_____	111
88. Παρακράτηση φόρου από μισθωτή εργασία _____	112
89. Παρακράτηση φόρου από μισθωτή εργασία ναυτικών_____	112

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ & ΕΡΓΑΤΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

---

90. Μείωση φόρου εισοδήματος	112
91. Μείωση παρακράτησης φόρου	113
92. Αναδρομικά εισοδήματα	113
93. Υπόχρεοι σε παρακράτηση	113
94. Πληρωμές υποκείμενες σε παρακράτηση	114
95. Πότε τα νομικά πρόσωπα δεν υπόκεινται σε παρακράτηση φόρου	114
96. Νομικό πρόσωπο που δεν έχει την φορολογική κατοικία του στην Ελλάδα	115
97. Συντελεστές παρακράτησης φόρου	115
98. Παρακράτηση επί των αμοιβών εργοληπτών κατασκευής τεχνικών έργων	115
99. Ασφάλισμα	116
100. Υπεραξία από μεταβίβαση ακίνητης περιουσίας	116
101. Παρακράτηση φόρου από φορείς γενικής κυβέρνησης	116
102. Εξαιρέσεις από την παρακράτηση φόρου από φορείς γενικής κυβέρνησης	117
103. Εξάντληση φορολογικής υποχρέωσης λόγω παρακράτησης	117
104. Περιπτώσεις όπου δεν εξαντλείται η φορολογική υποχρέωση	118
105. Φορολογία εισοδήματος νομικών προσώπων	118
106. Φορολογικός συντελεστής νομικών προσώπων	119
Γ. Προκαταβολή φόρου	
107. Προκαταβολή του φόρου εισοδήματος από επιχειρηματική δραστηριότητα που αποκτούν φυσικά πρόσωπα	120

Περιεχόμενα

---

108. Πότε δεν υπολογίζεται προκαταβολή φόρου _____	120
109. Προκαταβλητέος φόρος μηχανικών και αρχιτεκτόνων _____	121
110. Προκαταβολή φόρου επί των αμοιβών που λαμβάνουν οι δικηγόροι _____	122
111. Προκαταβολή φόρου επί του μερίσματος που καταβάλλεται σε δικηγόρους (και σε δικηγορικές εταιρείες) _____	122
112. Μείωση προκαταβλητέου φόρου από επιχειρηματική δραστηριότητα που αποκτούν τα φυσικά πρόσωπα (και νομικά πρόσωπα) _____	123
113. Προκαταβολή του φόρου εισοδήματος νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων _____	124
114. Προκαταβολή φόρου για προσωπικές εταιρείες, για μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα νομικά πρόσωπα ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ, για σωματεία και ιδρύματα, για κοινωνίες αστικού δικαίου, για συμμετοχικές εταιρείες και για κοινοπραξίες προσωπικών εταιρειών _____	124
115. Περιορισμός του ποσοστού της προκαταβολής _____	125
116. Έκπτωση παρακρατηθέντος φόρου _____	125
117. Εξαιρέσεις εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 71 του Ν 4172/2013 _____	126
Δ. ΦΠΑ	
118. Η έννοια του φόρου _____	127
119. Το αντικείμενο του φόρου _____	127
120. Μέθοδος της «πίστωσης του φόρου» _____	127
121. Οι έννοιες εισροές και εκροές για τις ανάγκες του ΦΠΑ _____	128
122. Ορισμός του ΦΠΑ _____	129

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ & ΕΡΓΑΤΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

---

123. Οι υποκείμενοι στον Φόρο Προστιθέμενης Αξίας _____	129
124. Μη υποκείμενοι στον ΦΠΑ_____	130
125. Κανονικό καθεστώς_____	131
126. Ειδικά καθεστώτα _____	131
127. Η οικονομική δραστηριότητα_____	131
128. Οικονομική δραστηριότητα επί ακινήτων_____	132
129. Εσωτερικό της χώρας, έδαφος Κοινότητας, τρίτη χώρα____	132
130. Παράδοση αγαθών _____	133
131. Μεταβίβαση επιχείρησης ως συνόλου, ή κλάδου _____	133
132. Αυτοπαράδοση - Ιδιοχρησιμοποίηση_____	133
133. Παροχή υπηρεσιών_____	134
134. Παράδοση ακινήτων _____	135
135. Κτίριο και εμπράγματα δικαιώματα_____	135
136. Πρώτη εγκατάσταση_____	136
137. Εισαγωγή αγαθών_____	136
138. Ενδοκοινοτική απόκτηση αγαθών_____	136
139. Ποιες πράξεις δεν θεωρούνται ενδοκοινοτικές αποκτήσεις _____	137
140. Υποχρεώσεις του υποκείμενου στον ΦΠΑ, ο οποίος πραγματοποιεί ενδοκοινοτικές αποκτήσεις αγαθών, λήψεις υπηρεσιών και παραδόσεις αγαθών, παροχές υπηρεσιών _____	138
141. Δηλώσεις μεταβολών_____	139
142. Δηλώσεις INTRASTAT _____	139
143. Λογιστική απεικόνιση των ενδοκοινοτικών αποκτήσεων στη ζώνη ONE (Οικονομική Νομισματική Ένωση)_____	140

Περιεχόμενα

---

144. Λογιστική απεικόνιση των ενδοκοινοτικών αποκτήσεων σε ΕΕ, εκτός ΟΝΕ _____	140
145. Χρεοπίστωση του ΦΠΑ _____	141
146. Τόπος πραγματοποίησης των φορολογητέων πράξεων _____	142
147. Τόπος παράδοσης αγαθών _____	142
148. Ορισμοί σχετικά με τον τόπο παράδοσης αγαθών _____	143
149. Η περίπτωση της παράδοσης αερίου μέσω του συστήματος διανομής φυσικού αερίου ή ηλεκτρικής ενέργειας _____	143
150. Γενικός κανόνας _____	144
151. Παρέκκλιση _____	144
152. Σημαντική εξαίρεση από την παρέκκλιση _____	145
153. Διαφοροποιήσεις σε σχέση με ειδικά καθεστώτα _____	145
154. Τόπος παροχής υπηρεσιών _____	146
155. Γενικοί κανόνες ως προς τον τόπο παροχής των υπηρεσιών _____	147
156. Εξαιρέσεις _____	148
157. Τόπος ενδοκοινοτικής απόκτησης αγαθών _____	149
158. Υπόχρεοι στον φόρο _____	150
159. Χρέωση μεγαλύτερου ποσού ΦΠΑ _____	152
160. Υπόχρεος σε εισαγωγή αγαθών από τρίτες χώρες _____	152
161. Ειδικό καθεστώς για μη εγκατεστημένους στην Κοινότητα _____	152
162. Υποχρεώσεις των υποκειμένων στο φόρο _____	155
163. Χορήγηση Αριθμού Φορολογικού Μητρώου _____	157

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ & ΕΡΓΑΤΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

---

164. Υποχρεώσεις αλλοδαπών νομικών προσώπων _____ 157

165. Άλλες υποχρεώσεις του υποκειμένου στον φόρο _____ 158

Ε. ΚΦΑΣ

166. Υπόχρεοι απεικόνισης συναλλαγών _____ 161

167. Υποχρεώσεις αλλοδαπών προσώπων _____ 161

168. Τρόπος απεικόνισης συναλλαγών _____ 161

169. Γλώσσα για την τήρηση των βιβλίων _____ 162

170. Νόμισμα _____ 162

171. Δικαιολογητικά εγγραφών _____ 163

172. Ηλεκτρονικό τιμολόγιο _____ 163

173. Διάφορες υποχρεώσεις για την απεικόνιση
των συναλλαγών _____ 163

174. Εξαιρέσεις - Απαλλαγές _____ 164

175. Δεν ισχύουν οι εξαιρέσεις - απαλλαγές _____ 165

176. Μετασχηματισμός επιχειρήσεων _____ 166

177. Έξοδα πρώτης εγκατάστασης _____ 166

178. Τήρηση απλογραφικών ή διπλογραφικών βιβλίων _____ 166

179. Τήρηση διπλογραφικών βιβλίων _____ 166

180. Εξαίρεση _____ 167

181. Τήρηση απλογραφικών βιβλίων _____ 167

182. Ένταξη στην κατηγορία που αντιστοιχεί στα ετήσια
ακαθάριστα έσοδα _____ 168

183. Όρια ένταξης σε απλογραφικά ή διπλογραφικά βιβλία _____ 168

184. Έναρξη εργασιών μέσα στην χρήση _____ 169

185. Πώληση αγαθών για λογαριασμό τρίτων _____ 169

Περιεχόμενα

---

186. Δικαίωμα επιλογής ανώτερης κατηγορίας _____	169
187. Τήρηση των παραδεκτών αρχών της Λογιστικής_____	169
188. Τήρηση άλλων βιβλίων _____	170
189. Αποτίμηση_____	172
190. Βιβλία που τηρούνται σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα _____	172
191. Ηλεκτρονικός φάκελος ελέγχου _____	173
192. Ενημέρωση των διπλογραφικών βιβλίων _____	173
193. Υποχρεώσεις όσων τηρούν τα βιβλία με τους κανόνες των ΔΛΠ_____	174
194. Λογιστική υποκαταστημάτων _____	175
195. Υπόχρεος σε τήρηση απλογραφικών βιβλίων _____	176
196. Προθεσμία ενημέρωσης βιβλίου Εσόδων - Εξόδων (εκ των απλογραφικών) _____	178
197. Τακτοποιήσεις αγορών κατά τη διάρκεια της χρήσης_____	178
198. Λήψη στοιχείων αγοράς στο τέλος της χρήσης _____	178
199. Ανακεφαλαίωση δεδομένων _____	179
200. Καταχώριση παγίων στοιχείων _____	179
201. Περιπτώσεις καταχωρίσεων στο βιβλίο Εσόδων - Εξόδων (απλογραφικά) _____	179
202. Τιμολόγηση συναλλαγών _____	180
203. Τιμολόγιο αγοράς (τίτλος κτήσης)_____	182
204. Αγορά από αγρότες _____	182
205. Αγαθά για επεξεργασία _____	183
206. Τι αναγράφεται στο τιμολόγιο _____	183
207. Στοιχεία των συμβαλλομένων _____	184

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ & ΕΡΓΑΤΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

---

208. Στοιχεία της συναλλαγής _____	185
209. Αντιπρόσωπος οίκων εξωτερικού _____	185
210. Πιστωτικό τιμολόγιο _____	185
211. Χρόνος έκδοσης του τιμολογίου _____	186
212. Εξομοιώνονται με τιμολόγια _____	188
213. Αποδείξεις Λιανικών Συναλλαγών _____	189
214. Τι αναγράφεται στην απόδειξη λιανικών συναλλαγών _____	189
215. Εκμεταλλευτές γεωργικών μηχανημάτων _____	190
216. Χρόνος έκδοσης των Αποδείξεων Λιανικών Συναλλαγών _____	190
217. Πωλήσεις ύδατος, ηλεκτρικού ρεύματος, τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών _____	191
218. Έκδοση εισιτηρίων _____	191
219. Διασταυρώσεις και Απόδειξη Συναλλαγών _____	192
220. Υποβολή καταστάσεων _____	193
221. Ποιοι δεν υποχρεούνται σε υποβολή καταστάσεων _____	193
222. Εξόφληση συναλλαγών _____	195
223. Έκδοση παραστατικών από τράπεζες _____	195
224. Βάρος απόδειξης συναλλαγής _____	196
ΣΤ. Υποχρεώσεις από ακίνητα	
225. Φορολογία μεταβίβασης ακινήτων _____	196
Ζ. Εργατική Νομοθεσία	
226. Σύμβαση εξαρτημένης εργασίας _____	198
227. Απογραφή εργοδότη στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ _____	199

Περιεχόμενα

---

228. Έγγραφος τύπος πρόσληψης _____	201
229. Αναγγελία πρόσληψης στον ΟΑΕΔ _____	202
230. Ειδικό βιβλίο νεοπροσλαμβανόμενου προσωπικού _____	202
231. Πίνακας προσωπικού _____	202
232. Αλλαγές και υποβολή συμπληρωματικού πίνακα _____	203
233. Ενημέρωση εργαζομένων για τους όρους εργασίας (ΠΔ 156/1994) _____	204
234. Χρονική διάρκεια σύμβασης _____	205
235. Πλήρης, μερική, εκ περιτροπής και διαλείπουσα απασχόληση _____	205
236. Έννοια μισθού _____	209
237. Ωράριο εργασίας _____	210
238. Αργίες _____	211
239. Επίδομα (Δώρο) Εορτής του Πάσχα _____	211
240. Επίδομα (Δώρο) Εορτής των Χριστουγέννων _____	212
241. Βιβλίο αδειών _____	213
242. Ασθένεια μισθωτού _____	217
243. Η λύση της εργασιακής σχέσης _____	219

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

1. Παρακράτηση φόρου μισθωτής εργασίας και ΕΕΑ 2014

A. Παρακράτηση φόρου μισθωτής εργασίας (Παραδείγματα - Εφαρμογές)

I. Στους αμειβόμενους με μηνιαίο μισθό _____	229
II. Στους συνταξιούχους _____	241

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ & ΕΡΓΑΤΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

III. Στους αμειβόμενους με ημερομίσθιο, με σχέση μίσθωσης εργασίας μεγαλύτερη του έτους, στον ίδιο εργοδότη, αορίστου χρόνου _____	242
IV. Στους αμειβόμενους με ημερομίσθιο, με σχέση εργασίας ορισμένου χρόνου _____	243
V. Σε υπερωριακή εργασία, επιδόματα και λοιπές πρόσθετες αμοιβές _____	243
VI. Σε αναδρομικά εισοδήματα _____	243
VII. Στις αμοιβές που αποκτούν οι αξιωματικοί και το κατώτερο πλήρωμα του εμπορικού ναυτικού _____	244
VII. Σε περίπτωση πολλαπλής απασχόλησης _____	247
B. Παρακράτηση έναντι της Ειδικής Εισφοράς Αλληλεγγύης (ΕΕΑ) του άρθρου 29 του Ν 3986/2011 _____	247
I. Η παρακράτηση του ΦΜΥ και της ΕΕΑ _____	250
II. Η λογιστικοποίηση της μισθοδοτικής κατάστασης _____	252
III. Απόδοση φόρου μισθωτής εργασίας και Ειδικής Εισφοράς Αλληλεγγύης _____	254
2. Πολ. 1078/17.3.2014 Οδηγίες για την υποβολή καταστάσεων φορολογικών στοιχείων, για διασταύρωση πληροφοριών, από 1.1.2014 _____	259
ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 2014 _____	289
ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ _____	329

171. Δικαιολογητικά εγγραφών

Κάθε εγγραφή στα βιβλία, που αφορά συναλλαγή ή άλλη πράξη του υπόχρεου, πρέπει να στηρίζεται σε στοιχεία που προβλέπονται από τις διατάξεις του ΚΦΑΣ, ή σε δημόσια έγγραφα ή σε άλλα πρόσφορα αποδεικτικά στοιχεία. Μηχανογραφικές καταστάσεις ή βεβαιώσεις, σε έγγραφη ή μαγνητική μορφή, οι οποίες εκδίδονται ή παράγονται από τράπεζες ή άλλους πιστωτικούς οργανισμούς και πιστοποιούν την πραγματοποίηση από αυτές εισπράξεων ή πληρωμών για λογαριασμό του Δημοσίου, νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου ή ασφαλιστικών οργανισμών, επέχουν θέση παραστατικών εγγράφων των δημοσοληψιών που αναφέρονται σε αυτές.

172. Ηλεκτρονικό τιμολόγιο

Ως «ηλεκτρονικό τιμολόγιο» νοείται το τιμολόγιο που περιέχει τις απαιτούμενες σύμφωνα με τον νόμο πληροφορίες και το οποίο εκδίδεται και λαμβάνεται σε οποιαδήποτε ηλεκτρονική μορφή. Η χρήση ηλεκτρονικού τιμολογίου υπόκειται στην αποδοχή του αποκτώντος τα αγαθά ή του λήπτη των υπηρεσιών. Η αυθεντικότητα της προέλευσης, η ακεραιότητα του περιεχομένου και η αναγνωσιμότητα των τιμολογίων, σε χαρτί ή σε ηλεκτρονική μορφή, διασφαλίζεται από τη χρονική στιγμή της έκδοσής τους έως τη λήξη της περιόδου φύλαξής τους.

173. Διάφορες υποχρεώσεις για την απεικόνιση των συναλλαγών

α) Ο υπόχρεος απεικόνισης συναλλαγών μπορεί να συγχωνεύει ή συνενώνει οποιοδήποτε βιβλίο ή βιβλία, στοιχείο ή στοιχεία, βιβλίο και στοιχείο ή βιβλία και στοιχεία σε άλλο, με την προ-

ϋπόθεση ότι από το βιβλίο ή το στοιχείο που προκύπτει από τη συγχώνευση ή τη συνένωση παρέχονται τουλάχιστον τα δεδομένα των συγχωνευομένων ή συνενωμένων βιβλίων ή στοιχείων.

Επί συνένωσης βιβλίου με στοιχείο το βιβλίο μπορεί να τηρείται σε περισσότερα του ενός αντίτυπα.

β) Σε περίπτωση βλάβης μηχανήματος ή γενικά μη λειτουργίας του λογισμικού παρατείνεται η προθεσμία ενημέρωσης των βιβλίων.

Η παράταση αυτή **δεν μπορεί να υπερβεί την προθεσμία υποβολής της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος.**

γ) Ο υπόχρεος απεικόνισης συναλλαγών που χρησιμοποιεί ηλεκτρονικό υπολογιστή (Η/Υ) για την τήρηση των βιβλίων ή την έκδοση των στοιχείων υποχρεούται να θέτει στη διάθεση του προϊσταμένου της ΔΟΥ, το κατάλληλο προσωπικό για τη χρήση του λογισμικού της επιχείρησης, για όσο χρόνο απαιτηθεί, κατά τη διάρκεια του ελέγχου και να επιτρέπει, σε συνεργείο ελέγχου που συμμετέχει και υπάλληλος με ειδικότητα πληροφορικής, την απευθείας λήψη οποιουδήποτε στοιχείου ή πληροφορίας από τα αρχεία του ηλεκτρονικού υπολογιστή.

δ) Επίσης, υποχρεούται να παρέχει κάθε πληροφορία στον φορολογικό έλεγχο σχετικά με τις εφαρμογές λογισμικού που αναφέρονται τουλάχιστον στην εφαρμογή των διατάξεων της Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών.

ε) Τις υποχρεώσεις αυτές έχει και όποιος αναλαμβάνει τη μηχανογραφική τήρηση των βιβλίων των υπόχρεων (δηλαδή, ο λογιστής ή το λογιστικό γραφείο).

174. Εξαιρέσεις - Απαλλαγές

1. Το Δημόσιο, το ημεδαπό ή αλλοδαπό νομικό πρόσωπο ή επιτροπή ή ένωση προσώπων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα,

το αλλοδαπό νομικό πρόσωπο που δεν έχει εγκατάσταση στην Ελλάδα και αποκτά κυριότητα ή άλλο εμπράγματο δικαίωμα επί ακινήτου στην ημεδαπή, οι ξένες αποστολές και οι διεθνείς οργανισμοί υποχρεούνται μόνο στη λήψη, έκδοση, υποβολή και διαφύλαξη των στοιχείων που ορίζονται ρητά στον ΚΦΑΣ.

2. Τα πρόσωπα αυτά, εκτός από το Δημόσιο, όταν ενεργούν πράξεις παράδοσης αγαθών ή παροχής υπηρεσιών που υπάγονται στο φόρο προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) ή στο φόρο εισοδήματος θεωρούνται υπόχρεοι απεικόνισης συναλλαγών μόνο για τις δραστηριότητες αυτές και έχουν τις υποχρεώσεις του ΚΦΑΣ.

3. Δεν είναι υπόχρεοι απεικόνισης συναλλαγών τα φυσικά πρόσωπα, με εξαίρεση τους ελεύθερους επαγγελματίες, (σ.σ. προφανώς, χρειάζεται εδώ νομοτεχνική προσαρμογή, δεδομένου ότι στον νέο ΚΦΕ, Ν 4172/2013, δεν υπάρχει πλέον ο όρος «ελεύθερος επαγγελματίας») τα οποία, ευκαιριακά και ως παρεπόμενη απασχόληση, πωλούν προϊόντα ή παρέχουν υπηρεσίες για τις οποίες εκδίδονται στοιχεία από τον αντισυμβαλλόμενο.

4. Απαλλάσσεται από την υποχρέωση τήρησης βιβλίων και έκδοσης αποδείξεων λιανικής ο υπόχρεος απεικόνισης συναλλαγών φυσικό πρόσωπο, που πραγματοποίησε κατά την προηγούμενη ετήσια διαχειριστική περίοδο ακαθάριστα έσοδα μέχρι 5.000 ευρώ από την πώληση αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών, αθροιστικά ή διαζευκτικά.

175. Δεν ισχύουν οι εξαιρέσεις - απαλλαγές

Τα παραπάνω δεν εφαρμόζονται επί ελευθέρων επαγγελματιών (βλέπε την ως άνω σ.σ.), επί υπόχρεων απεικόνισης συναλλαγών που πραγματοποιούν ακαθάριστα έσοδα από πωλήσεις κατά ποσοστό τουλάχιστον 60% σε άλλο υπόχρεο απεικόνισης συναλλαγών και σε πρόσωπα της παρ. 1 του άρθρου 3 και

αγρότες του ειδικού καθεστώτος ΦΠΑ ή εξαγωγές ανεξάρτητα από ποσοστό, επί των υπόχρεων στην τήρηση πληροφοριών του άρθρου 4, καθώς και επί προσώπων που επιλέγουν την ένταξή τους στο κανονικό καθεστώς ΦΠΑ.

176. Μετασχηματισμός επιχειρήσεων

Σε περιπτώσεις μετασχηματισμού επιχειρήσεων, η νέα εταιρεία έχει όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου, που είχε οποιαδήποτε από τις επιχειρήσεις ή κλάδους που μετασχηματίστηκαν.

177. Έξοδα πρώτης εγκατάστασης

Έξοδα πρώτης εγκατάστασης, αγορές και λοιπές συναλλαγές που πραγματοποιούνται από τον ιδρυτή, πριν τη σύσταση νομικού προσώπου ή υποκαταστήματος αλλοδαπού προσώπου ή κοινοπραξίας ή την έναρξη λειτουργίας ατομικής επιχείρησης και οποιασδήποτε επιχείρησης γενικά, καταχωρίζονται στα βιβλία των προσώπων αυτών μετά τη σύστασή τους ή την υποβολή της δήλωσης έναρξης εργασιών, κατά περίπτωση.

178. Τήρηση απλογραφικών ή διπλογραφικών βιβλίων

Ο υπόχρεος απεικόνισης συναλλαγών τηρεί απλογραφικά ή διπλογραφικά βιβλία ή απαλλάσσεται από την τήρηση βιβλίων, από την έναρξη κάθε διαχειριστικής του περιόδου.

179. Τήρηση διπλογραφικών βιβλίων

Στην τήρηση διπλογραφικών βιβλίων εντάσσονται οι ημεδαπές και αλλοδαπές ανώνυμες και περιορισμένης ευθύνης εταιρείες, καθώς και οι ιδιωτικές κεφαλαιουχικές εταιρείες.

180. Εξαίρεση

Κατ' εξαίρεση, μπορούν να τηρήσουν απλογραφικά βιβλία οι αλλοδαπές γενικά επιχειρήσεις που εγκαθίστανται στην Ελλάδα με βάση τις διατάξεις των αναγκαστικών νόμων: 89/1967 (ΦΕΚ Α' 132) και 378/1968 (ΦΕΚ Α' 82), τα υποκαταστήματα των αλλοδαπών αεροπορικών επιχειρήσεων που λειτουργούν στην Ελλάδα και απαλλάσσονται από τη φορολογία εισοδήματος με τον όρο της αμοιβαιότητας, καθώς και οι αλλοδαπές ΑΕ και ΕΠΕ.

181. Τήρηση απλογραφικών βιβλίων

Σε απλογραφικά βιβλία εντάσσονται, με την επιφύλαξη αν ρητά πρέπει να τηρούν διπλογραφικά βιβλία, λόγω νομικής μορφής, οι παρακάτω υπόχρεοι συναλλαγών:

α) Ο πράκτορας εφημερίδων και περιοδικών, καθώς και ο πρατηριούχος χονδρικής πώλησης καπνοβιομηχανικών προϊόντων.

Προσοχή! Όποιος από τους παραπάνω υπόχρεους απεικόνισης συναλλαγών διατηρεί και κλάδο παροχής άλλων υπηρεσιών ή πώλησης αγαθών τηρεί, για όλες τις δραστηριότητές του τα βιβλία της κατηγορίας που αντιστοιχεί στο σύνολο των ετήσιων ακαθάριστων εσόδων του.

β) Ο εκμεταλλευτής πλοίου δεύτερης κατηγορίας του άρθρου 3 του Ν 27/1975.

γ) Ο πρατηριούχος υγρών καυσίμων για την εμπορία βενζίνης και πετρελαίου και ο πωλητής πετρελαίου εσωτερικής καύσης (DIESEL) θέρμανσης.

Προσοχή: Όποιος από τους παραπάνω υπόχρεους απεικόνιση συναλλαγών των περιπτώσεων β' και γ' διατηρεί και κλάδο πώλησης άλλων αγαθών ή παροχής υπηρεσιών τηρεί για τον κλάδο αυτόν τα βιβλία της κατηγορίας που αντιστοιχεί στα ετήσια ακαθάριστα έσοδά του.

δ) Ο νέος υπόχρεος απεικόνισης συναλλαγών κατά την έναρξη εργασιών του.

ε) Τα πρόσωπα της παραγράφου 1 του άρθρου 3, σε περίπτωση υποχρέωσης τήρησης διπλογραφικών βιβλίων.

182. Ένταξη στην κατηγορία που αντιστοιχεί στα ετήσια ακαθάριστα έσοδα

Στην κατηγορία που αντιστοιχεί στα ετήσια ακαθάριστα έσοδά τους, οι λοιποί υπόχρεοι απεικόνισης συναλλαγών, φυσικά ή νομικά πρόσωπα, συμπεριλαμβανομένων και των αστικών επαγγελματικών εταιρειών δικηγόρων των προεδρικών διαταγμάτων 518/1989 (ΦΕΚ Α' 220) και 81/2005 (ΦΕΚ Α' 120), για τους οποίους δεν προβλέπεται ειδική ένταξη (ως άνω).

183. Όρια ένταξης σε απλογραφικά ή διπλογραφικά βιβλία

Τα όρια για την ένταξη σε τήρηση απλογραφικών ή διπλογραφικών βιβλίων, ορίζονται με βάση το ύψος των ετήσιων ακαθάριστων εσόδων της προηγούμενης διαχειριστικής περιόδου, ως ακολούθως:

<u>Βιβλία</u>	<u>Όρια ακαθάριστων εσόδων</u>
Απλογραφικά (Β' Κατηγορίας) μέχρι και	1.500.000 ευρώ
Διπλογραφικά (Γ' Κατηγορίας) άνω του	1.500.000 ευρώ

184. Έναρξη εργασιών μέσα στην χρήση

Αν η προηγούμενη διαχειριστική περίοδος είναι μικρότερη ή μεγαλύτερη του 12μήνου τα ετήσια ακαθάριστα έσοδα για την ένταξη σε κατηγορία βιβλίων βρίσκονται με αναγωγή.

185. Πώληση αγαθών για λογαριασμό τρίτων

Όταν πωλούνται αγαθά για λογαριασμό τρίτου ως ακαθάριστο έσοδο για την τήρηση βιβλίων θεωρείται η αξία των αγαθών που πωλήθηκαν.

186. Δικαίωμα επιλογής ανώτερης κατηγορίας

Ο υπόχρεος απεικόνισης συναλλαγών, από την έναρξη της διαχειριστικής του περιόδου, μπορεί να τηρήσει **βιβλία ανώτερης κατηγορίας** από εκείνη στην οποία εντάσσεται, με την προϋπόθεση της τήρησης όλων των βιβλίων και των στοιχείων, που ορίζονται για την κατηγορία αυτή.

187. Τήρηση των παραδεκτών αρχών της Λογιστικής

Ο υπόχρεος απεικόνισης συναλλαγών που εντάσσεται σε τήρηση διπλογραφικών βιβλίων για την άσκηση του επαγγέλματός του, τηρεί λογιστικά βιβλία κατά τη διπλογραφική μέθοδο με οποιοδήποτε λογιστικό σύστημα, σύμφωνα με τις **γενικά παραδεκτές αρχές της Λογιστικής**. Για την τήρηση των ημερολογίων και καθολικών εφαρμόζεται υποχρεωτικά το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο (ΠΔ 1123/1980, ΦΕΚ Α΄ 283), μόνο ως προς την δομή, την ονοματολογία και το περιεχόμενο των πρωτοβαθμίων, δευτεροβαθμίων και των υπογραμμισμένων τριτοβαθμίων λογαριασμών, και από τους λογαριασμούς της ομάδας 9 μόνο ο λογαριασμός 94, εφόσον τα ακαθάριστα έσοδα από πω-

λήσεις αγαθών (λογαριασμοί 70, 71) υπερβαίνουν τα 5.000.000 ευρώ ανά λογαριασμό. Η ανάπτυξη των δευτεροβαθμίων λογαριασμών, σε μη θεσμοθετημένους από τις διατάξεις του Γενικού Λογιστικού Σχεδίου τριτοβαθμίου λογαριασμούς, καθώς και η ανάπτυξη των τριτοβαθμίων λογαριασμών σε επίπεδο τεταρτοβαθμίων, γίνεται σύμφωνα με τις αρχές της Λογιστικής και τις ανάγκες του υπόχρεου απεικόνισης συναλλαγών.

Από τους λογαριασμούς του γενικού και των αναλυτικών καθολικών πρέπει να προκύπτουν συγκεντρωτικά και αναλυτικά στοιχεία των καταχωρίσεων, ώστε να είναι ευχερής η πληροφόρηση ή η επαλήθευση από το φορολογικό έλεγχο, για τις ανάγκες όλων των φορολογικών αντικειμένων.

188. Τήρηση άλλων βιβλίων

Ο υπόχρεος απεικόνισης συναλλαγών που τηρεί διπλογραφικά βιβλία τηρεί επίσης:

α) Μητρώο παγίων περιουσιακών στοιχείων κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στην παράγραφο 2.2.103 του Γενικού Λογιστικού Σχεδίου. Τα έπιπλα και σκεύη μπορεί να παρακολουθούνται στο μητρώο παγίων ανά συντελεστή απόσβεσης. Η διάταξη αυτή δεν έχει νόημα μετά την κατάργηση του ΠΔ 299/2003 περί συντελεστών αποσβέσεων και η καθιέρωση ιδιαίτερης διάταξης στον ΚΦΕ, όπου έχει γίνει σύντομη ομαδοποίηση των στοιχείων που θα πρέπει να αποσβεστούν.

β) Βιβλίο απογραφών στο οποίο μετά από καταμέτρηση καταγράφονται και αποτιμώνται όλα τα στοιχεία της επαγγελματικής του περιουσίας που κατέχει κατά τη λήξη της διαχειριστικής του περιόδου. Την ίδια υποχρέωση έχουν στο τέλος κάθε έτους και τα νομικά πρόσωπα του που έχουν τεθεί σε εκκαθάριση που διαρκεί πέραν του έτους.

Στο βιβλίο απογραφών καταχωρίζονται:

1. Τα αποθέματα τα οποία καταγράφονται στο βιβλίο ή σε καταστάσεις διακεκριμένα για κάθε αποθηκευτικό χώρο. Τα αποθέματα που βρίσκονται σε τρίτους καταχωρίζονται ανά τρίτο χωρίς να απαιτείται καταχώρηση και κατά αποθηκευτικό χώρο τρίτου. Η καταχώριση, η οποία περιλαμβάνει το είδος, τη μονάδα μέτρησης, την ποσότητα, την κατά μονάδα αξία, στην οποία αποτιμήθηκε κάθε είδος, καθώς και τη συνολική του αξία, γίνεται με μία εγγραφή για ολόκληρη την ποσότητα κάθε είδους αγαθού, για κάθε αποθηκευτικό χώρο. Τα πιο πάνω αναφερόμενα αγαθά που βρίσκονται σε υποκατάστημα ή σε αποθηκευτικό χώρο καταχωρούνται διακεκριμένα ν αυτών δίνονται άμεσα στον έλεγχο που διενεργείται στο υποκατάστημα ή στον αποθηκευτικό χώρο.

2. Τα πάγια περιουσιακά στοιχεία τα οποία αναγράφονται κατά ομοειδείς κατηγορίες τουλάχιστον με την αξία κτήσης ή κόστος ιδιοκατασκευής, προσαυξημένο με τις δαπάνες επεκτάσεων ή προσθηκών και βελτιώσεων, τις αποσβέσεις τους και την αναπόσβεστη αξία τους. Σε περίπτωση ολοσχερούς απόσβεσης παγίου περιουσιακού στοιχείου διατηρείται στο μητρώο παγίων περιουσιακών στοιχείων αναπόσβεστη αξία ενός λεπτού του ευρώ, όταν το περιουσιακό αυτό στοιχείο εξακολουθεί να παραμένει στην κυριότητα του υπόχρεου απεικόνισης συναλλαγών.

Κατ' εξαίρεση, τα έπιπλα και σκεύη μπορεί να καταχωρίζονται στο βιβλίο απογραφών, κατά συντελεστή αποσβέσεων, με το συνολικό ποσό της αξίας κτήσης τους, τις αποσβέσεις και την αναπόσβεστη αξία τους.

3. Τα λοιπά στοιχεία του ενεργητικού και του παθητικού, τα οποία μπορεί να καταχωρίζονται στο βιβλίο απογραφών με τα υπόλοιπα μόνο των πρωτοβάθμιων λογαριασμών, εφόσον ανάλυση καθενός λογαριασμού δίνεται στον έλεγχο. Ειδικά για τις μετοχές, τις ομολογίες και τα λοιπά χρεόγραφα καταχωρίζεται για κάθε είδος η ποσότητα, η αξία κτήσης κι η τρέχουσα αξία.

4. Τα αποθέματα κυριότητας άλλου υπόχρεου απεικόνισης συναλλαγών που βρίσκονται κατά τη λήξη της διαχειριστικής περιόδου στις εγκαταστάσεις του κατ' είδος και ποσότητα, εφόσον τα δεδομένα αυτά δεν προκύπτουν από άλλα βιβλία.

5. Ο νόμιμα συνταχθείς ισολογισμός και λογαριασμός αποτελεσμάτων χρήσης, ο πίνακας διάθεσης αποτελεσμάτων, η κατάσταση του λογαριασμού γενικής εκμετάλλευσης, σύμφωνα με τα υποδείγματα των παραγράφων 4.1.202, 4.1.302 και 4.1.402 του άρθρου 1 του ΠΔ 1123/1980, καθώς και οι πίνακες που ορίζονται από τις περιπτώσεις α' και γ' της παραγράφου 15 του άρθρου αυτού. **Ειδικά τα νομικά πρόσωπα που τελούν υπό εκκαθάριση που διαρκεί πέραν του έτους συντάσσουν και καταχωρίζουν στο βιβλίο απογραφών προσωρινό ισολογισμό λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσης και κατάσταση του λογαριασμού γενικής εκμετάλλευσης, σύμφωνα με τα υποδείγματα του προηγούμενου εδαφίου.**

189. Αποτίμηση

Για την αποτίμηση των στοιχείων της απογραφής εφαρμόζονται υποχρεωτικά οι κανόνες αποτίμησης του ΠΔ 1123/1980 (ΕΓΛΣ). Σημειώνεται ότι σύμφωνα με το ΕΓΛΣ επιλέγεται η χαμηλότερη τιμή μεταξύ τιμής κτήσης και τρέχουσας τιμής. Η τιμή κτήσης προσδιορίζεται με μια από τις παραδεκτές μεθόδους (ΜΣΟ, FIFO, LIFO).

190. Βιβλία που τηρούνται σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα

Όταν τα λογιστικά βιβλία τηρούνται σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (ΔΛΠ), η αξία των μενόντων αποθεμάτων των ιδιοπαραχθέντων έτοιμων προϊόντων και της παραγωγής

σε εξέλιξη, όπως αυτή προσδιορίζεται με βάση τα ΔΛΠ δεν αναπροσαρμόζεται με τις διαφοροποιήσεις στοιχείων κόστους μεταξύ λογιστικής και φορολογικής βάσης. Οι διαφορές αυτές, εφόσον υπάρχουν, ποσοτικοποιούνται σε ετήσια συνολική βάση, ανεξάρτητα αν αποτελούν στοιχεία κόστους των πωληθέντων ή των μενόντων προϊόντων και καταχωρίζονται στον Πίνακα των Φορολογικών Αποτελεσμάτων Χρήσης και στον Πίνακα Συμφωνίας Λογιστικής Φορολογικής Βάσης (ΠΣΛΦΒ).

191. Ηλεκτρονικός φάκελος ελέγχου

Ο υπόχρεος απεικόνισης συναλλαγών που τηρεί διπλογραφικά βιβλία, υποχρεούται να τηρεί ηλεκτρονικό φάκελο ελέγχου ανά διαχειριστική περίοδο, ο οποίος ενημερώνεται μέχρι το τέλος του επόμενου μήνα της λήξης της προθεσμίας υποβολής της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος με τα αναλυτικά δεδομένα του τελευταίου προσωρινού και του οριστικού ισοζυγίου των λογαριασμών όλων των βαθμίδων, των ημερολογίων, του βιβλίου απογραφών και ισολογισμού, των πληροφοριών της παρ. 23 του άρθρου αυτού, και του μητρώου παγίων, εφόσον αυτά τηρούνται μηχανογραφικά.

192. Ενημέρωση των διπλογραφικών βιβλίων

Η ενημέρωση των διπλογραφικών βιβλίων γίνεται:

α) Του ή των ημερολογίων μέχρι το τέλος του επόμενου μήνα από την έκδοση ή λήψη του κατά περίπτωση δικαιολογητικού και επί ταμειακών πράξεων από τη διενέργειά τους.

Προσοχή! Η προθεσμία αυτή δεν μπορεί να υπερβεί την εμπρόθεσμη υποβολή της δήλωσης ΦΠΑ.

Στην ίδια προθεσμία ενημερώνεται το γενικό καθολικό και τα αναλυτικά καθολικά με εξαίρεση αυτά των ασφαλιστικών επιχειρήσεων τα οποία μπορεί να ενημερώνονται μέχρι την 20ή του μεθεπόμενου μήνα.

β) Του Μητρώου Πάγιων Περιουσιακών Στοιχείων και του ιδιαίτερου Φορολογικού Μητρώου Πάγιων Περιουσιακών Στοιχείων μέχρι την προθεσμία κλεισίματος του Ισολογισμού.

γ) Η ποσοτική καταχώριση των αποθεμάτων στο βιβλίο απογραφών ή σε καταστάσεις μέχρι την 20ή ημέρα του μεθεπόμενου μήνα από τη λήξη της διαχειριστικής περιόδου (20/2 για διαχειριστικές χρήσεις που κλείνουν 31/12).

δ) Του βιβλίου απογραφών με την αξία των αποθεμάτων και των λοιπών περιουσιακών στοιχείων, καθώς και το κλείσιμο του ισολογισμού μέχρι την εμπρόθεσμη υποβολή της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος.

193. Υποχρεώσεις όσων τηρούν τα βιβλία με τους κανόνες των ΔΛΠ

Ο υπόχρεος απεικόνισης συναλλαγών που τηρεί τα βιβλία του σύμφωνα με τους κανόνες των ΔΛΠ υποχρεούται:

α) Να συντάσσει Πίνακα Συμφωνίας Λογιστικής - Φορολογικής Βάσης (ΠΣΛΦΒ).

Στον Πίνακα αυτόν καταχωρίζονται σε χωριστές στήλες για κάθε πρωτοβάθμιο διαφοροποιημένο λογαριασμό σε χρέωση ή πίστωση:

i) Η αξία όπως προκύπτει από τα τηρούμενα βιβλία (Λογιστική βάση).

ii) Η αξία όπως προσδιορίζεται με βάση τους κανόνες της φορολογικής νομοθεσίας (Φορολογική βάση).

iii) Η διαφορά μεταξύ Λογιστικής και Φορολογικής βάσης.

ΚΩΔΙΚΕΣ ΝΟΜΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

- **ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΓΕΝΙΚΟ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ**
Έκδοση περιοδικού Επιχείρηση
- **ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ** 3η έκδοση 2014
Θεόδωρος Π. Φορτσάκης
- **ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ** 3η έκδοση 2014
Χαράλαμπος Χρυσανθάκης
- **ΣΥΝΤΑΓΜΑ**
Χαράλαμπος Χρυσανθάκης
- **ΥΠΑΛΛΗΛΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ** 2η έκδοση 2014
Χαράλαμπος Χρυσανθάκης
- **ΕΤΑΙΡΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ**
Λία Αθανασίου, Γεώργιος Σωτηρόπουλος
- **ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ - ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ -
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ - ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ**
Λία Αθανασίου, Γεώργιος Σωτηρόπουλος
- **ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ**
Ιωάννης Ληξουριώτης
- **ΑΣΤΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ** 2η έκδοση 2013
Ιωάννης Κ. Καράκωστας

ISBN: 978-960-562-221-3

14698